

Pan

Dr Jarosław GOWIN

Wiceprezes Rady Ministrów

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

w odpowiedzi na pismo ozn. DLP.ZLS.1201.22.2017.6.DL z dnia 8 lutego 2018 r. (błędnie datowane na 8 lutego 2017 r.), uprzejmie informuję, że Krajowa Reprezentacja Doktorantów przedstawia następujące stanowisko do przedłożonego do zaopiniowania projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego *w sprawie stypendiów dla cudzoziemców polskiego pochodzenia studiujących w kraju swojego zamieszkania* (wersja z dnia 6 lutego 2018 r.):

Użyte w § 1 ust. 1 projektu rozporządzenia odwołanie do krajów wymienionych przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju jako biorcy Oficjalnej Pomocy Rozwojowej, w których roczny produkt narodowy brutto na jednego mieszkańca nie przekroczył w roku 2013 kwoty 4125 dolarów amerykańskich ma charakter historyczny, bowiem została już opublikowana nowsza lista biorców Oficjalnej Pomocy Rozwojowej OECD – według stanu na rok 2016: <https://tinyurl.com/listaOECD>. W związku z tym proponuje się zastąpić powyższe odesłanie następującym: „(...) zamieszkującemu w kraju (...), w którym roczny produkt narodowy brutto na jednego mieszkańca nie przekroczył w roku 2016 kwoty 3955 dolarów amerykańskich (...)”.

Ponadto, z uwagi na fakt, że odesłanie do powyższej listy krajów ma charakter pozasystemowy, gdyż Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) nie jest uprawniona do stanowienia prawa bezpośrednio obowiązującego w stosunkach wewnętrznych w Polsce i nie posiada własnego organu promulgacyjnego, który umożliwiłby adresatom rozporządzenia skonfrontowanie listy krajów, wspomnianej w § 1 ust. 1 projektu rozporządzenia, dlatego zasadne jest dodanie w § 1 nowego ust. 3 o treści: „3. Wykaz krajów, o którym mowa w ust. 1, stanowi załącznik do rozporządzenia”. Jest to tym bardziej zasadne, że odwołanie to ma charakter statyczny – lista krajów jest stała, a jej ewentualna zmiana będzie wymagała

ul. Koszykowa 60/62 lok. 11, 00-673 Warszawa

sekretariat@krd.edu.pl, www.krd.edu.pl

tel. (+48) 791 134 009

nowelizacji rozporządzenia. W załączniku do rozporządzenia należy wymienić wszystkie kraje objęte hipotezą § 1 ust. 1, tzn. zarówno wymienione na liście OECD, jak i należące do grupy krajów określonych jako „powstałe na terytorium byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich”.

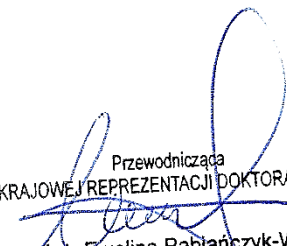
Warunek zawarty w § 1 ust. 1 pkt 2 opiniowanego projektu, ustalający maksymalny wiek kandydata do stypendium (nieukończone 30 lat), wprowadza dyskryminację bezpośrednią ze względu na wiek. Zakaz dyskryminacji wynika z art. 32 ust. 2 Konstytucji RP, który dotyczy dyskryminacji w życiu społecznym, politycznym i gospodarczym „z jakiegokolwiek przyczyny” oraz z umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Polskę (m.in. art. 2 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167). W doktrynie prawa konstytucyjnego nie budzi wątpliwości, że zwrot „z jakiegokolwiek przyczyny” obejmuje również dyskryminację ze względu na wiek (zob. np. W. Borysiak i L. Bosek, Komentarz do art. 32, [w:] *Konstytucja RP. Komentarz*, red. M. Safjan, L. Bosek, t. 1: art. 1-86, Warszawa 2016, s. 820, Nb 5).

W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego przyjęto, iż: „Równość w stanowieniu prawa oznacza nakaz kierowany do prawodawcy w procesie tworzenia norm prawnych generalnych i abstrakcyjnych dotyczący kształtowania w sposób jednakowy (podobny) sytuacji prawnej podmiotów, które uznaje się za podobne według kryteriów przyjętych przez prawodawcę. Równość w stanowieniu prawa oznacza zatem wyróżnianie poszczególnych klas (kategorii) podobnych podmiotów prawa w treści norm prawnych” (wyrok TK z dnia 15 lipca 2010 r., sygn. akt K 63/07, OTK-A z 2010 r. Nr 6, poz. 60).

Wprawdzie możliwe jest zróżnicowanie podmiotów z uwagi na określoną cechę relewantną, jednakże trudno uznać, że arbitralnie ustalona granica wieku adresata pomocy może być uznana za relewantną (brak w tym zakresie jakichkolwiek wyjaśnień w uzasadnieniu projektu). W związku z tym KRD oczekuje rezygnacji z tego niekonstytucyjnego kryterium oceny kandydatów do stypendium i zwraca uwagę, że w praktyce w niewielki sposób wpłynie to na krąg osób uprawnionych do pomocy, gdyż do rzadkości należeć będą przypadki osób studiujących na studiach stacjonarnych w wieku powyżej 30 lat. Jednocześnie KRD stoi na stanowisku, że wystarczającym zabezpieczeniem przed wykorzystywaniem tak ukształtowanej regulacji i nadużywaniem prawa do pobierania stypendiów przez osoby, które będą bez końca studiować tylko w celu pobierania świadczeń, jest wprowadzenie rozwiązania analogicznego do tego, o którym mowa w art. 184 ust. 5 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. 2005 nr 164 poz. 1365 ze zm.).

Kryterium osiągnięć zawarte w § 1 ust. 1 pkt 4 opiniowanego projektu powinno uwzględniać sytuację kandydata do stypendium rozpoczynającego studia pierwszego stopnia, jednolite studia magisterskie, albo studia doktoranckie. Proponuje się uzupełnienie przedmiotowego paragrafu o wskazanie, iż stypendium może zostać przyznane cudzoziemcowi który „zajął pozycję mieszczącą go w grupie 60% najlepszych kandydatów na liście rekrutacyjnej na studia pierwszego stopnia, jednolite studia magisterskie, bądź studia doktoranckie”.

W pozostałym zakresie Krajowa Reprezentacja Doktorantów pozytywnie opiniuje przedłożony projekt rozporządzenia.

Przewodnicząca
KRAJOWEJ REPREZENTACJI DOKTORANTÓW
mgr inż. Ewelina Pabjańczyk-Wlazło